

Målnummer:	T603-87	Avdelning:
Domsnummer:	DT34-88	
Avgörandedatum:	1988-10-19	
Rubrik:	Treårspreskriptionen enligt 2 § 2 st preskriptionslagen (1981:130) har ansetts tillämplig på konsumentfordran avseende dels engångsavgift för utförande av allmän va-anläggning enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (I), dels avgift enligt lagen (1978:478) om avgift för innehav av televisionsmottagare (II).	
Lagrum:	2 § 2 st. preskriptionslagen (1981:130)	
Rättsfall:		

REFERAT

Fastigheten Skintebo 309:7 i Göteborgs kommun ägs av A.A. För fastigheten upprättades d 26 mars 1981 förbindelsepunkter för vatten och avlopp. A.A. flyttade i sept 1981 in i en på fastigheten nyuppförd villa. I samband därmed anslöts fastighetens va-installationer till förbindelsepunkterna. Genom räkning d 19 juni 1985 påförde kommunen A.A. anläggningsavgift för fastigheten med 50 151 kr.

A.A. väckte talan mot kommunen vid statens va-nämnd och yrkade fastställelse av att någon anläggningsavgift inte skulle utgå för Skintebo 309:7. Till grund för sin talan åberopade han att kommunens fordran på anläggningsavgift var preskriberad. Han gjorde därvid gällande att preskriptionstiden för den år 1985 debiterade anläggningsavgiften hade börjat löpa år 1981 när förbindelsepunkter upprättades och att fordringen var underkastad treårspreskription.

Kommunen bestred A.A:s talan och anförde bl a: Avgiftsskyldighet för Skintebo 309:7 får anses ha inträtt i sept 1981 i och med att den allmänna va-anläggningen då togs i bruk för fastigheten. Den treåriga preskriptionstiden gäller inte för kommunens fordran på anläggningsavgift. Va-verksamheten utgör en kommunerna i lag ålagd skyldighet. Verksamheten vilar på social och sanitär grund. Den saknar varje inslag av affärsmässighet. Förhållandet mellan kommunen och en privatperson som brukare är offentligrättsligt. Avgifter tas ut och brukande sker enligt taxa resp allmänna bestämmelser som kommunen ensidigt fastställer och som konsumenten måste underkasta sig. Utrymmet för avtal mellan kommunen och konsumenten om avgift som avviker från vad taxan föreskriver är enligt 28 § va-lagen obefintligt. Vid leverans av vatten från ett kommunalt vattenverk är det inte fråga om någon sorts köp i civilrättslig mening. För va-avgifter gäller tioårspreskription.

A.A. genmålde bl a: Oavsett vilket datum som skall läggas till grund för preskriptionsberäkningen hade mer än tre år förflutit då kommunen i juni 1985 skickade ut sin faktura. Avgörande för bedömningen såvitt gäller invändningen om treårig preskription är huruvida A.A. i preskriptionslagens mening är att anse som konsument i förhållande till Göteborgs kommun genom dess va-verk som näringsidkare. Ingenting i själva ordalydelsen i 2 § nämnda lag motsäger på något vis A.A:s invändning. Tvärtom torde det redan vid en semantisk granskning av ordalydelsen stå alldeles klart att kommunen är att anse som näringsidkare, eftersom dess vattenverk bedriver en yrkesmässig verksamhet och tillhandahåller enskilda konsumenter nyttigheter i form av vatten och avloppsledningar. Detta är en affärsmässig verksamhet. Det är inte fråga om myndighetsutövning och inte heller någon service i offentligrättslig form. Kommunen är inte skyldig att bedriva va-verksamhet utan bara att vid behov sörja för att allmän va-anläggning kommer till stånd. Det bestrids att förhållandet mellan kommunen och en privatperson som brukare skall betecknas som offentligrättsligt. Kommunens leverans av vatten är alldeles klart fråga om ett köp ur civilrättslig synvinkel.

Va-nämnden (rådmannen Qviström, ordförande, samt ledamöterna Wahlgren, Hallquist, Ekberg, Olsson och Bering) anförde i beslut d 17 mars 1987:

Skäl. Målet gäller frågan om kommunens fordran på anläggningsavgift har preskriberats. Svaret är beroende av vilken preskriptionstid som skall tillämpas och när denna börjat löpa.

Huvudregeln är att en fordran preskriberas tio år efter tillkomsten. Enligt 2 § 2 st preskriptionslagen är preskriptionstiden dock tre år för fordran mot en konsument, om fordringen avser en vara, tjänst eller annan nyttighet som en näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet har tillhandahållit konsumenten för huvudsakligen enskilt bruk. Av förarbetena till lagen framgår att begreppen konsument och näringsidkare där avses ha samma innebörd som i den centrala konsumenträttsliga lagstiftningen. Det senare begreppet har belysts genom uttalanden av departementschefen och lagrådet i samband med tillkomsten av konsumenttjänstlagen (NJA II 1985 s 304, 314 och 316). Enligt dessa uttalanden räknas som näringsidkare i konsumenttjänstlagens mening även statliga och kommunala organ som driver verksamhet av ekonomisk natur. Lagen avses dock inte vara tillämplig på arbeten m m som utförts som ett led i offentlig förvaltning under sådana förhållanden att det framstår som främmande att tala om att det föreligger ett privaträttsligt avtalsförhållande mellan näringsidkaren och konsumenten. Som exempel nämns den sotning som föreskrivs i offentligrättslig ordning och den sophämtning som utförs genom kommunens försorg enligt renhållningslagen. Dessa verksamheter faller utanför konsumenttjänstlagens tillämpningsområde.

Rättsförhållandet mellan kommunen som huvudman för den allmänna va-anläggningen och A.A. som brukare av denna anläggning är till alldeles övervägande del av offentligrättslig natur. Normerande för detta rättsförhållande är, förutom va-lagen, de allmänna bestämmelser och den taxa som kommunen utfärdar med stöd av lagen. Den skyldighet som enligt detta regelsystem åvilar brukaren att genom avgifter bidra till kostnaderna för den allmänna va-anläggningen kan inte anses grunda sådana fordringar som avses i 2 § 2 st preskriptionslagen. En fordran på va-avgift måste i stället med hänsyn till den offentligrättsliga karaktären följa huvudregeln om en tioårig preskriptionstid.

I förevarande fall kan preskriptionstiden tidigast ha börjat löpa vid tidpunkten för avgiftsskyldighetens inträde. Enligt 9 § va-lagen inträder avgiftsskyldigheten när huvudmannen har upprättat förbindelsepunkt för fastigheten och underrättat fastighetsägaren om detta. För Skintebo 309:7 upprättades förbindelsepunkter d 26 mars 1981. Fordran på anläggningsavgift för denna fastighet kan följaktligen inte vara preskriberad.

Av det anförda följer att A.A:s fastställsetalan inte kan vinna bifall.

Va-nämndens avgörande. A.A:s talan lämnas utan bifall.

A.A. fullföljde talan i Svea HovR, vattenöverdomstolen, och yrkade bifall till sin vid va-nämnden förda talan.

Kommunen bestred ändring.

Vattenöverdomstolen (hovrättslagmannen Wikner, vattenrättsrådet Udén, hovrättsrådet Bolte, referent, och adj led Hallenberg) anförde i dom d 1 dec 1987:

Domskalet. Tvisten i vattenöverdomstolen rör frågan dels om kommunens fordran på anläggningsavgift har karaktär av sådan fordran mot en konsument som enligt 2 § 2 st preskriptionslagen (1981:130), med frångående av huvudregeln i 1 st samma lagrum om tioårig preskription, preskriberas efter tre år från fordringens tillkomst, dels när preskriptionstiden avseende fordran på anläggningsavgift för Skintebo 309:7 har börjat löpa.

De kommunala kostnaderna för en va-anläggning ersätts av vattenförbrukarna dels genom en anläggningsavgift av engångsnatur, avsedd att i allt väsentligt täcka resp fastighets andel av anläggningskostnaderna för den allmänna anläggningen, dels genom bruksavgifter som utgår periodiskt och i normalfallet beräknas på fastighetens vattenförbrukning.

I förarbetena till preskriptionslagen anges uttryckligen att den treåriga preskriptionstiden är tillämplig på fordringar som avser leverans av vatten, gas eller elektricitet från ett kommunalt verk eller annan leverantör, under förutsättning att det är fråga om leverans till en konsument för enskilt bruk. Den del av va-avgifterna som utgörs av bruksavgifter måste sålunda anses vara underkastad treårig preskriptionstid. Huruvida så är fallet även med den del av va-avgifterna som utgörs av anläggningsavgifter kan synas mera tveksamt. Eftersom dessa väsentligen utgör gottgörelse för kommunens kostnader för va-anläggningen skulle med visst fog kunna hävdas att de härrör från ren myndighetsutövning. Såsom framhålls i förarbetena är det emellertid inte säkert att det alltid går att dra en klar gräns mellan en verksamhet som innebär myndighetsutövning och en näringsverksamhet; det kan sålunda förekomma att en verksamhet bör betraktas som näringsverksamhet trots att den innehåller inslag av myndighetsutövning. Det kan hållas för visst att båda slagen av avgift av fastighetsägaren i de flesta fall uppfattas som ersättning för tillhandahållande av vara och tjänst till honom som konsument för huvudsakligen enskilt bruk. Bestämmelsen om treårig preskription har tillkommit i konsumentens intresse och det ligger under angivna omständigheter närmast till hands att inte göra någon skillnad mellan olika avgiftstyper. Vattenöverdomstolen vill också anföra att konsumentverket/KO i ett på begäran av vattenöverdomstolen d 13 jan 1987 i mål TVa 23/1985 avgivet yttrande funnit va-avgift vara underkastad treårspreskription. - En samlad bedömning leder i enlighet med det anförda till att även anläggningsavgifter bör vara att hänföra till sådana fordringar som enligt 2 § 2 st preskriptionslagen är underkastade treårig preskriptionstid då de, som i detta fall, avser prestation till enskild konsument.

Kommunen har inte gjort gällande att preskriptionstiden börjat löpa vid senare tidpunkt än då avgiftsskyldighet enligt 9 § va-lagen inträtt. Sådan skyldighet avseende Skintebo 309:7 har inträtt i sept 1981, sedan förbindelsepunkter för fastigheten upprättats och A.A. såsom ägare av fastigheten enligt vad han vidgått blivit underkunnig härom. På grund härav och då kommunens fordran gjorts gällande först d 19 juni 1985 är denna preskriberad.

Vattenöverdomstolens avgörande. Vattenöverdomstolen bifall er på det sätt A.A:s fullföljda talan att vattenöverdomstolen fastställer att den anläggningsavgift för Skintebo 309:7, som debiterats A.A. enligt räkning d 19 juni 1985, inte skall utgå.

Kommunen (ombud förbundsjuristen Detlow Liljeborg) sökte revision och yrkade att HD skulle, med ändring av vattenöverdomstolens dom; fastställa va-nämndens beslut.

A.A. (ombud jur kand Claes-Håkan Rydberg) bestred ändring.

Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, RevSkr Munck, hemställde i betänkande om följande dom: HD fastställer vattenöverdomstolens dom.

HD (JustR:n Knutsson, Persson, Bengtsson, Nyström, referent, och Munck) beslöt följande dom:

Domskaäl. Den allmänna preskriptionstiden för en fordran är tio år. Det har emellertid ansetts vara ett befogat intresse att fordringar inom konsumentområdet avvecklas inom kortare tid. För fordringar mot konsumenter har därför i 2 § 2 st preskriptionslagen stadgats en preskriptionstid på tre år. Denna gäller om fordringen avser en vara, tjänst eller annan nyttighet som en näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet har tillhandahållit konsumenten för huvudsakligen enskilt bruk. Beträffande begreppen konsument och näringsidkare anger förarbetena att innebörden är densamma som i t ex avtalsvillkorlagen, konsumentköplagen och konsumentkreditlagen. Definitionen av näringsidkare är mycket vidsträckt och omfattar varje fysisk eller juridisk person som yrkesmässigt bedriver verksamhet av ekonomisk natur. För fall då en nyttighet tillhandahållits av ett offentligt organ anförts att treårspreskriptionen kan vara tillämplig men att detta gäller bara om det offentliga organet kan anses ha handlat i egenskap av näringsidkare. I fråga om fordringar som härrör från "ren" myndighetsutövning är enligt departementschefen bestämmelserna om treårspreskription inte tillämpliga. (Jfr

Offentlig verksamhet av ekonomiskt slag innehåller ofta inslag av myndighetsutövning. Mot bakgrund av preskriptionsbestämmelsens utformning och uttalandena i förarbetena kan därför i praktiken uppkomma vissa gränsdragningsproblem. Att märka är härvid att bestämmelserna om treårspreskription till skillnad från åtskillig annan konsumenträttslig lagstiftning inte förutsätter att ett avtalsförhållande föreligger. Att konsumentens betalningsplikt grundar sig på tvångsanslutning i en eller annan form utesluter alltså inte i och för sig att treårsregeln kan vara tillämplig. Detta måste antas gälla även om avgiften är fastställd i lag eller annan författning eller utgår i enlighet med en i offentligrättslig ordning bestämd taxa. Vidare bör beaktas att det inte är ovanligt att ett offentligt organ anlitar enskilda entreprenörer för olika slag av avgiftsbelagd verksamhet. Även om uppdragsgivaren, t ex en kommun, behåller ett inflytande över avgifter eller taxor, gäller i sådant fall ofta att ersättningen från den enskilde konsumenten uppbärs av entreprenören. Det står klart att treårsregeln då är tillämplig.

Med hänsyn till såväl det intresse som uppbär särregeln om konsumentfordringar som värdet av att gränsdragningsproblem i möjligaste mån undviks bör bestämmelsen om treårspreskription ges en vidsträckt tillämpning. Utgångspunkten för bedömningen bör vara hur rättsförhållandet uppfattas ur en konsuments perspektiv. Avgörande blir då inte om i detta ingår något inslag av myndighetsutövning. Ej heller kan det sätt på vilket avgiften fastställts bli bestämmande för preskriptionstidens längd. Klart är dock att den längre preskriptionstiden blir tillämplig när förhållandet uppvisar så påtagliga moment av offentlig maktutövning att det helt skiljer sig från en privaträttslig relation.

Ägare av fastighet inom en allmän va-anläggnings verksamhetsområde skall enligt 9 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (va-lagen) betala avgifter till huvudmannen för anläggningen, om fastigheten behöver anordningar för vattenförsörjning och avlopp samt behovet ej kan med större fördel tillgodoses på annat sätt än genom anläggningen. Av 27 § va-lagen framgår att avgiften skall utgå enligt taxa som huvudmannen utformar i överensstämmelse med grunder som anges i lagen. Avgiften kan utgå som engångsavgift och som periodiska avgifter.

Även om rättsförhållandet mellan en kommun som huvudman för en allmän va-anläggning och brukarna av anläggningen till övervägande del är av offentligrättslig art, kan kommunens verksamhet som huvudman inte anses inrymma sådana inslag av offentlig maktutövning som nyss sagts. Av 31 § va-lagen framgår att allmän va-anläggning kan drivas också av annan än kommun, t ex ett enskilt företag. För den enskilde brukaren måste det te sig främmande att uppfatta rättsförhållandet till anläggningens huvudman olika beroende på vem denne är.

Med hänsyn till det anförda bör en avgiftsfordran på en privatperson, vare sig avgiften är av engångsnatur eller den utgår periodiskt, betraktas som en konsumentfordran och således vara underkastad treårspreskription.

Under angivna förhållanden är, såsom vattenöverdomstolen funnit, kommunens fordran på A.A. preskriberad.

Domslut. HD fastställer vattenöverdomstolens domslut.

JustR Bengtsson tillade för egen del: Tydligen har lagstiftarens avsikt varit att de olika särreglerna om konsumentförhållanden skulle ha väsentligen samma tillämpningsområde också då det gäller gränsdragningen mot offentligrättsliga mellanhavanden, något som i varje fall från systematisk synpunkt kan te sig befogat. Det skulle medföra att, när förhållandet innebär mera markerade inslag av myndighetsutövning, detta utesluter tillämpning av inte bara t ex avtalsvillkorlagen, konsumentköplagen och konsumenttjänstlagen utan också den aktuella bestämmelsen om preskription av konsumentfordringar. I många sådana fall måste det te sig ganska långsökt att betrakta den offentliga myndigheten som en sorts näringsidkare.

Såttillvida framstår emellertid denna avgränsning som inkonsekvent, som det i andra sammanhang närmast utgör en fördel för den enskilde att ett rättsförhållande rubriceras som myndighetsutövning; när det karakteristiska

beroendeförhållandet till myndigheten föreligger, brukar särskilda bestämmelser gälla till hans skydd (jfr t ex 11 kap 6 och 7 §§ regeringsformen samt regler i förvaltningslagen och skadeståndslagen). Här skulle däremot förhållandet tvärtom kunna åberopas till hans nackdel. När man undantar fall av mera utpräglad myndighetsutövning från de nämnda konsumentlagarna, kan detta motiveras med att den enskilde ändå i viss mån skyddas av sådana bestämmelser. Men detta kan knappast påstås gälla preskription av fordran på konsumenten; fränsett vissa speciella preskriptionsregler, bl a om skattefordringar, lär i allmänhet inga särregler om myndighetsutövning hindra en myndighet från att kräva den enskilde på gamla skulder.

I alla händelser är konsumentens intresse att sådana skulder avvecklas inom kortare tid detsamma som i hans mellanhavanden med enskilda näringsidkare, och man kan av myndigheterna lika väl som av företagare kräva, att de har sådan ordning på sin bokföring att de utan längre dröjsmål gör sina fordringar gällande. Till detta kommer att begreppet myndighetsutövning vållar svårigheter även för jurister; det är mycket att begära av en konsument, som kanske inte alls hört av myndigheten under en längre tid, att han skall konstatera i vad mån mellanhavandet har sådana drag. Konsumentintresset får här anses väga så tungt att det tar över de hänsyn till konsekvens i regelsystemet som annars framträder.

Därmed är inte sagt att en så snäv tillämpning av t ex konsumenttjänst- eller avtalsvillkorlagarna som lagstiftaren tänkt sig skulle vara motiverad i offentligrättsliga förhållanden; många gånger framstår rättsskyddet för den enskilde som otillfredsställande också i dessa relationer. Men på den frågan behöver jag inte gå in i detta mål.II

Kronofogdemyndigheten i Lindesberg beslöt d 19 okt 1987 på ansökan av televerket om utmätning i H-H.O:s lön av 1 435 kr. Exekutionstitel var Lindesbergs TR:s slutbevis d 5 maj 1981 i mål om betalningsföreläggande, avseende fordran på avgift för innehav av televisionsmottagare. Av det utmätta fordringsbeloppet, 1 185 kr, avsåg 623 kr kapital, 552 kr ränta och 10 kr kostnader. Utmätningen omfattade dessutom utsökningsavgift, 250 kr.

H-H.O. anförde besvär i Svea HovR och yrkade upphävande av utmätningen. Som grund härför åberopade han att televerkets fordran var en konsumentfordran och att den därför var preskriberad.

Televerket bestred ändring.

HovR:n (hovrättsrådet Sture Holmbergh, referent, och adj led Anér) anförde i beslut d 11 dec 1981:

Skäl. Enligt 2 § 1 st preskriptionslagen (1981:130) preskriberas en fordran tio år efter tillkomsten, om inte preskriptionsavbrott dessförinnan har skett. För fordran mot en konsument är dock, enligt 2 st i samma lagrum, preskriptionstiden endast tre år, om fordringen avser en vara, tjänst eller annan nyttighet som en näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet har tillhandahållit konsumenten för huvudsakligen enskilt bruk.

Av handlingarna framgår att mer än tre år men mindre än tio år har förflutit utan preskriptionsavbrott sedan televerkets fordran kom till.

Fordringen avser en sådan allmän mottagaravgift för televisionsmottagare som enligt lagen (1978:478) om avgift för innehav av televisionsmottagare och förordningen (1978:484) om mottagare för radiosändning eller trådsändning skall erläggas till televerket.

Såväl H-E.O:s skyldighet att erlägga avgift som televerkets rätt att uppbära avgiften följer direkt av författning och inte av något avtalsförhållande mellan parterna. Fordringen kan därför inte sägas ha kommit till på sådant sätt, att bestämmelserna om preskription av konsumentfordringar kan vinna tillämpning.

HovR:ns avgörande. HovR:n lämnar besvären utan bifall.

Hovrättslagmannen Lunning var skiljaktig och anförde: Av förarbetena till preskriptionslagen (prop 1979/80:119 s 91 f) framgår att den kortare preskriptionstiden för konsumentfordringar avses bl a bli tillämplig även på vissa tjänster som tillhandahålls av det allmänna. Som exempel nämns

televerkets fordringar på grund av telefonabonnemang. Frågan är då om mottagaravgiften för TV, som majoriteten menar, från preskriptionssynpunkt skall betraktas på ett annat sätt än teleavgifterna. Båda avgiftstyperna debiteras som bekant allmänheten på en och samma räkning utan att det görs någon åtskillnad dem emellan.

Att televerkets motpart i de fall som nu är föremål för HovR:ns prövning uppfyller preskriptionslagens krav för att betraktas som konsument torde knappast råda någon tvekan om; både telefon- och TV-innehavet är huvudsakligen avsett för enskilt bruk. Vad tvisten gäller är televerkets ställning i fråga om den ena och den andra tjänstetypen. Vid den bedömningen bör enligt min mening utgångspunkten vara den som genomgående anges i den konsumentpolitiska lagstiftningens förarbeten, nämligen att begreppet näringsidkare skall fattas i vidsträckt mening. Jag kan hänvisa till förarbetena till konsumentköplagen (prop 1973:138 s 160) och konsumentkreditlagen (prop 1976/77:123 s 158), eftersom preskriptionslagen i andra motsvarande hänseenden hänvisar till just dessa lagars definitioner. Av intresse är enligt min mening också uttalandena i konsumenttjänstlagens förarbeten (prop 1984/85:110 s 141), där det beträffande de affärsdrivande verken görs uttalanden av innebörden att utanför lagen faller vad som är ett led i offentlig förvaltning, när förhållandena är sådana att det framstår som främmande att tala om ett privaträttsligt avtalsförhållande.

Vad kan man då, rent formellt, finna för skillnad mellan de båda tjänstetyperna? På det sättet finns en skillnad att mottagaravgiften för TV är bestämd i lag medan teleavgifterna fastställs av regeringen men behandlas av riksdagen i anslutning till budgetpropositionen. Något abonnemangsförfarande finns inte när TV-mottagningen sker trådlöst, utan den som vill utnyttja TV är skyldig att anmäla sitt TV-innehav till televerket. Ser man å andra sidan till de kostnader som TV-avgiften är avsedd att täcka och till televerkets ställning i övrigt är det tydligt att det offentlighetsrättsliga inslaget med tiden har blivit alltmer uttunnat. En betydande del av mottagaravgiften går till programbolagens verksamhet, vilken inte utgör offentlig förvaltning, och televerket erbjuder jämförbara tjänster, såsom kabel-TV, vilka är av renodlat privaträttsligt slag.

Vad betalningen av mottagaravgiften beträffar - och det är i första hand den som preskriptionsreglerna tar sikte på - kan utebliven betalning inte längre bestraffas, utan statsmakterna har medvetet valt ett renodlat privaträttsligt betalningssystem, precis som beträffande teleavgifterna. Föreskriften om att det är televerket som uppbär mottagaravgiften och registrerar TV-innehav tycks vara mest administrativt betingad.

Man kan enligt min mening inte heller bortse från att konsumenten - vilken är den som skyddas genom den kortare preskriptionsfristen - kan finna det förvirrande att olika delar av samma räkning skulle preskriberas vid skilda tidpunkter. Det kan här hänvisas till förarbetsuttalandena till preskriptionslagen (prop 1979/80:119 s 93) att den huvudsakliga fordringen styr valet av preskriptionstid.

Övervägande skäl talar därför för att från preskriptionssynpunkt betrakta televerkets fordran på mottagaravgift på samma sätt som verkets fordran på teleavgifter, alltså som en konsumentfordran, när tjänsten gäller en privatperson. Den i målet aktuella fordringen, 623 kr jämte ränta 552 kr, är följaktligen preskriberad enligt 2 § 2 st och 8 § 2 st preskriptionslagen.

Skyldigheten att ersätta rättegångs- och exekutionskostnader skall enligt förarbetena till 8 § preskriptionslagen inte anses som en tilläggsförpliktelse till huvudfordringen (prop 1979/80:119 s 100) utan för denna skyldighet gäller tioårig preskription. Televerket har således bevarat sin rätt i vad avser sådana kostnader.

Jag bifaller därför besvären såtillvida att jag undanröjer utmätningen, såvitt avser ett belopp om 1 375 kr.

H-H.O. anförde besvär och yrkade upphävande av utmätningen.

Televerket bestred ändring.

Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, RevSkr André, hemställde i betänkande om följande beslut:
HD fastställer HovR:ns beslut.

HD (JustR:n Knutsson, Persson, Bengtsson, Nyström, referent, och Munck)
fattade följande slutliga beslut:

Skäl. Den allmänna - - - se målet under I - - - privaträttslig relation.

Den som innehar televisionsmottagare skall enligt lagen (1978:478) om avgift för innehav av televisionsmottagare erlägga avgift med belopp som fastställts i samma lag. F n gäller enligt föreskrift av regeringen att avgiften skall betalas till televerket. För apparatinnehavaren framstår avgiften naturligen som en ersättning för hans möjlighet att motta de program som produceras av programföretagen. Rent faktiskt finansieras också framställningen av program i huvudsak genom avgifterna. Anledning saknas att anse programföretagens verksamhet som annat än yrkesmässig näringsverksamhet. Med hänsyn till det sagda bör - oavsett att avgiftsuppbörden lagts på en myndighet - fordran på avgift betraktas som en konsumentfordran, när apparatinnehavaren är en privatperson.

Utmätningen hos H-H.O. grundades på ett d 5 maj 1981 utfärdat slutbevis i mål om betalningsföreläggande. Påminnelse om betalningsskyldigheten hade tillställts H-H.O. först d 18 april 1985. Fordringen var därför enligt 2 § 2 st preskriptionslagen preskriberad när utmätningen skedde.

Av 8 § 2 st preskriptionslagen följer att preskriptionen omfattar även fordran på ränta. Däremot skall enligt förarbetena (NJA II 1981 s 36) skyldighet att ersätta rättegångskostnad inte anses som en sådan tilläggsskyldighet till huvudfordringen som avses i sagda lagrum. För denna skyldighet gäller alltså tioårig preskription. Till följd härav skall utmätningen stå fast i fråga om rättegångskostnaden, 10 kr, och utsökningssavgiften.

HD:s avgörande. Med ändring av HovR:ns beslut upphäver HD utmätningen såvitt avser huvudfordringen, 623 kr, samt räntan, 552 kr, eller tillhoppa 1 175 kr.

JustR Bengtsson gjorde samma tillägg som i målet under I.

Sökord: Preskription; Konsumentfordran; Va-anläggning; Televisionsmottagare; Avgift

Litteratur:
